

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ
ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΩΝ Ε΄ & ΣΤ΄ ΤΑΞΕΩΝ**

Όλα τα Προγράμματα παρέχονται δωρεάν

Έναρξη Προγραμμάτων Δευτέρα 21 Οκτωβρίου 2019

Αιτήσεις από 16 Σεπτεμβρίου έως και 11 Οκτωβρίου 2019

Γ Λ Ω Σ Σ Α

ΠΑΙΔΑΚΙ, ΑΝΤΑΛΛΑΣΣΟΥΜΕ ΛΕΞΕΙΣ;

Διαπολιτισμική επικοινωνία: Χτίζω σχέσεις με λέξεις

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Φλώρα Βλάχου, Υποψήφια Διδάκτωρ Φιλολογίας ΕΚΠΑ

Οι σχολικές τάξεις, ήδη από τη βασική βαθμίδα εκπαίδευσης, έχουν διανθιστεί με μαθητές διαφορετικής γλώσσας, κουλτούρας και ιδεών. Κάθε παιδί φέρνει στο σχολείο, εκτός από τη σχολική του τσάντα, μια γλωσσική και πολιτισμική ταυτότητα. Είναι γνωστό ότι η συνύπαρξη ανομοιογενών πολιτισμικά και γλωσσικά στοιχείων, ιδιαίτερα όταν αυτά έχουν μεγάλη απόκλιση μεταξύ τους, δεν ευνοεί την αρμονική συνύπαρξη, διαμορφώνει άνιστες σχέσεις εξουσίας μέσα στο σχολικό περιβάλλον (αίθουσα, προαύλιος χώρος, ώρα διαλείμματος) και, τελικά, επηρεάζει τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και την επικοινωνία των παιδιών μεταξύ τους. Προκειμένου να συνυπάρχουμε στον εκπαιδευτικό χώρο, οφείλουμε να αναδείξουμε τις γλωσσικές εκείνες διαφορές που αντανακλούν στερεοτυπικές αντιλήψεις για τον εαυτό μας και τον «άλλον» και να προσπαθήσουμε να χειριζόμαστε τη γλώσσα με ευαισθησία και επίγνωση.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο τα στερεότυπα εκφράζονται γλωσσικά, στον βαθμό που επηρεάζουν την επικοινωνία των μελών μιας σχολικής εν προκειμένω ομάδας και στην απόπειρα εξάλειψής τους. Η προσέγγιση του προγράμματος είναι αμιγώς βιωματική και διαπολιτισμικά προσανατολισμένη.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Βιωματικές τεχνικές αναγνώρισης των γλωσσικών στερεοτύπων σε περιβάλλον τάξης (προσομοιωτικά σενάρια, παιχνίδια ρόλων)
- Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στην αύξηση της γλωσσικής επίγνωσης, οδηγούν σε αναστοχασμό για τη γλώσσα, τις λέξεις και τη δύναμη που έχουν στους ανθρώπους, στις σχέσεις με αυτούς και στις σκέψεις μας γι' αυτούς
- Στρατηγικές κατασκευής «Λεξικού» που σκέφτεται και καταλαβαίνει: βρίσκουμε και προσθέτουμε λέξεις που δεν πληγώνουν τον εαυτό μου και δεν προσβάλλουν το άλλο παιδί

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ να αναδειχθούν τα γλωσσικά στερεότυπα, λανθάνοντα και μη, και να καλλιεργηθεί μια κριτική στάση απέναντι στη χρήση της γλώσσας, αξιοποιώντας τις αναπαραστάσεις των γλωσσικών μαθημάτων
- ✓ να αναπτυχθεί η γλωσσική ενσυναίσθηση των μαθητών, η λεξική τους ευρηματικότητα, ώστε να αναθεωρήσουν τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνουν την άποψή τους τόσο για τον εαυτό τους όσο και για τον «άλλον»
- ✓ να ενδυναμωθεί η έννοια της «ατομικής» και «συλλογικής» ταυτότητας, να εκπαιδευτούν στο πώς τα γλωσσικά εργαλεία κατασκευάζουν την αυτοεικόνα μας και την εικόνα του «άλλου»

Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ ΜΕ ΤΙΣ ΗΛΙΑΧΤΙΔΕΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ

Ομάδα 30 - 40 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Δημάκη-Ζώρα, Επίκ. Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ο Κωστής Παλαμάς και ο Οδυσσέας Ελύτης είναι δύο από τους μεγαλύτερους νεοέλληνες ποιητές. Και οι δύο έχουν δώσει στίχους υψηλής ποιητικής δημιουργίας και πηγαίου λυρισμού εμπνευσμένους από το ελληνικό φυσικό τοπίο.

Η Νέα Αθηναϊκή Σχολή ή Γενιά του 1880 αξιοποίησε κυρίως τις τεχνοτροπίες του Παρνασσισμού και του Συμβολισμού, χρησιμοποιώντας τη μουσικότητα του στίχου και την υποβλητικότητα των εικόνων για να προκαλέσει σκέψεις και συναισθήματα στον αναγνώστη. Παράλληλα, ο πνευματικός ηγέτης της Γενιάς αυτής, ο Κωστής Παλαμάς, ανανέωσε την ποιητική γλώσσα μας, με την αδιαμφισβήτητη γλωσσοπλαστική δύναμή του αλλά και την πίστη του στην αξία της δημοτικής γλώσσας.

Ο Οδυσσέας Ελύτης και οι ποιητές της Γενιάς του '30, από την άλλη πλευρά, επιδίωξαν την ανανέωση της ποιητικής φωνής και δέχθηκαν επιρροές από τον υπερρεαλισμό, ενσωματώνοντας τις ξένες επιδράσεις στην εγχώρια παράδοση του λυρισμού. Η φύση, οι εικόνες του ελληνικού τοπίου και το Αιγαίο κυριάρχησαν στην ποίηση του Ελύτη και προσέφεραν στη λογοτεχνία μας εξαιρετικούς στίχους, γεμάτους από το φως και την ομορφιά του Αιγαίου.

Μέσα από τη συγκριτική μελέτη των δύο ποιημάτων, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα ανεύρουν τις ποιητικές εικόνες που αντλούνται από τη φύση, θα τις σχολιάσουν και θα έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν τους διαφορετικούς εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιεί κάθε δημιουργός, ενώ θα τις αξιοποιήσουν και οι ίδιοι ως πηγή έμπνευσης και δημιουργικών δράσεων.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Πολύ σύντομη παρουσίαση βιογραφικών στοιχείων για τους δύο ποιητές, με ιδιαίτερη αναφορά στα παιδικά τους χρόνια
- Ανάγνωση και ερμηνευτική προσέγγιση των ποιημάτων
- Εντοπισμός και σχολιασμός των ποιητικών εικόνων

- Συγκριτική ανάγνωση με άλλα ποιήματα των ίδιων ποιητών όπου απαντώνται παρόμοιες εικόνες
- Ασκήσεις δημιουργικής γραφής που έχουν ως αφορμή τις εικόνες που εντοπίσαμε στα ποιήματα
- Προαιρετική παρουσίαση των στίχων από τους ίδιους τους μικρούς δημιουργούς ή ερμηνευτική ανάγνωση από άλλο/ άλλη μαθητή/μαθήτρια

Σκοπός του προγράμματος είναι να παρουσιάσει στους μαθητές και τις μαθήτριες ορισμένα από τα ποιήματα της ενότητας «Εμείς και η Φύση» του Ανθολογίου Λογοτεχνικών Κειμένων της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης, με έμφαση στη μελέτη της εικονοποιίας και στην ανάδειξη της δύναμης των ποιητικών εικόνων.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες κάποιες επιπλέον πτυχές της ζωής και του έργου των δύο κορυφαίων ποιητών, του Κωστή Παλαμά και του Οδυσσέα Ελύτη
- ✓ Να εμβαθύνουν περισσότερο στην κειμενική ανάλυση, με οδηγό την ποιητική εικονοποιία
- ✓ Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των εκφραστικών τρόπων της παραδοσιακής και της νεοτερικής ποιητικής γλώσσας

Προτεινόμενα κείμενα από το Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων

Κωστής Παλαμάς, [Στον Κήπο]

Οδυσσέας Ελύτης, «Ο ήλιος ο ηλιάτορας»

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΙΟΣ;

Μεταμφιέσεις και προσωπεία στη λογοτεχνία και στο θέατρο

Ομάδα 30 - 40 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Δημάκη-Ζώρα, Επίκ. Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών

Στο προτεινόμενο κείμενο, «Το παιχνίδι της μεταμφίεσης», που αποτελεί κεφάλαιο από το βιβλίο του Μισέλ Τουρνιέ *Ο Παρασκευάς ή η πρωτόγονη ζωή*,¹ ο συγγραφέας μάς παρουσιάζει ένα παιχνίδι ρόλων μεταξύ του Ροβινσόνα και του Παρασκευά, που υποδύονται ο ένας τον άλλον και αναπαριστούν επεισόδια από τη ζωή τους, για να ψυχαγωγούνται αλλά και, κυρίως, για να «αλαφρώνουν» από τις δυσάρεστες αναμνήσεις, όπως το διατυπώνει ο ίδιος ο συγγραφέας.

Με αφορμή αυτό το κείμενο, θα συζητήσουμε με τους μαθητές και θα διερευνήσουμε από κοινού την έννοια του χαρακτήρα σε αφηγηματικά και θεατρικά κείμενα και την έννοια της ενσάρκωσης ρόλων στο πλαίσιο της θεατρικής καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Ανάγνωση του προτεινόμενου κειμένου και ερμηνευτική προσέγγιση: χώρος, χρόνος, χαρακτήρες. Το παιχνίδι της μεταμφίεσης.
- Σύντομη αναφορά στο προσωπείο ως αντικείμενο θεατρικής υπόκρισης.
- Αναφορά σε έργα του Σαίξπηρ (*Η κωμωδία των παρεξηγήσεων*, *Δωδέκατη νύχτα*), όπου η μεταμφίεση αποτελεί κομβικό σημείο της πλοκής και προκαλεί κωμικές

---

¹ Μετάφραση Δημήτρη Ραυτόπουλου, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1996

καταστάσεις, ενώ η ταυτότητα των προσώπων αλλάζει και αμφισβητείται συνεχώς.

- Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και καλούνται να εργαστούν πάνω σε σύντομες ασκήσεις δημιουργικής ανάγνωσης και δημιουργικής γραφής, με την αναγνώριση βασικών στοιχείων ενός θεατρικού χαρακτήρα, αλλά και τη δημιουργία φανταστικών χαρακτήρων στους οποίους αποδίδουν συγκεκριμένα γνωρίσματα.
- Κάθε ομάδα καλείται να διερευνήσει έναν χαρακτήρα που δημιούργησε άλλη ομάδα.

Σκοπός του προγράμματος είναι, με βάση την ανάγνωση και τη δημιουργική ερμηνευτική προσέγγιση του αποσπάσματος του *Ανθολογίου*, να κατανοήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες την έννοια του λογοτεχνικού και του θεατρικού χαρακτήρα και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η μεταμφίεση και ο ρόλος στο κείμενο.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να γνωρίσουν οι μαθητές/μαθήτριες ορισμένα στοιχεία σχετικά με το προσωπίο και τη μάσκα στο αρχαίο αλλά και το σύγχρονο θέατρο.
- ✓ Να ασχοληθούν με την έννοια του λογοτεχνικού χαρακτήρα και του θεατρικού προσώπου, διακρίνοντας τις ομοιότητες αλλά και τις διαφορές μεταξύ τους.
- ✓ Να ασκηθούν σε σύντομες δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, μιλώντας για τους δικούς τους φανταστικούς λογοτεχνικούς ή θεατρικούς χαρακτήρες.

Προτεινόμενο κείμενο από το *Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων*

Μισέλ Τουρνιέ, [Το παιχνίδι της μεταμφίεσης]

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ

(Ε΄ τάξη) Ομάδα 40 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Ειρήνη Πάνου, Δρ. Βυζαντινολόγος

Σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών των δομών της έκφρασης της εικονομαχικής έριδας τόσο από πλευράς τέχνης όσο και από τις γραπτές μαρτυρίες.

Στόχος του προγράμματος: Η παράλληλη παρουσίαση κειμένων και τέχνης βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πώς απεικόνισαν οι Βυζαντινοί τις μεγάλες θρησκευτικές αλλαγές αλλά και τον ρόλο της τέχνης να δομήσει οπτικά το χριστιανικό δόγμα που αποκρυσταλλώθηκε κατά τη διάρκεια της ταραχώδους αυτής περιόδου.

Εξέλιξη του προγράμματος

Το πρόγραμμα ξεκινάει με την παρουσίαση της εικόνας η «Κυριακή της Ορθοδοξίας» και εφορμώμενοι από την επεξηγηματική παρουσίαση των εικονογραφικών στοιχείων της, θα ανάγουμε το περιεχόμενό της στις θεολογικές εξελίξεις που κυριάρχησαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος της Εικονομαχίας το 843. Γιατί, για παράδειγμα, απεικονίζεται η Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα κατά τον εορτασμό της οριστικής αναστήλωσης των

εικόνων στο Βυζάντιο; Ποιος ο ρόλος της Παναγίας και γιατί είναι σημαντική η θέση Της ως μητέρας; Ποιες οι ρίζες του φαινομένου και τι μας λένε τα κείμενα για τους εικονοφίλους και τους εικονοκλάστες; Ποιοι πήραν αποφάσεις για τη λατρεία ή όχι των εικόνων και πού το εντοπίζουμε στην εικόνα, την οποία θα χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα;

Δραστηριότητα: Η δραστηριότητα έχει ως στόχο τη βιωματική προσέγγιση του φαινομένου μέσα από τη συμμετοχική διαδικασία. Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες, τους εικονομάχους και τους εικονοκλάστες ενώ προεδρεύει ο Πατριάρχης και μια Αυτοκράτειρα. Η υπόλοιπη τάξη είναι οι κριτές. Οι δύο ομάδες εκθέτουν τις απόψεις τους μέσα από κάρτες που θα τους έχουν δοθεί και οι κριτές θα κρίνουν ποιος έχει δίκιο, και την άποψή τους θα αποδεχθεί (ή όχι) ο Πατριάρχης και η Αυτοκράτειρα, η οποία και θα εκδώσει το αυτοκρατορικό διάταγμα.

Άραγε, ποια άποψη θα επικρατήσει;

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΛΙΜΑΝΙ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(ΣΤ΄ τάξη) Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70-90΄

Εισηγητές: Στέφανος Μίλεσης, Ιστορικός ερευνητής, Συγγραφέας
Χριστίνα Μίλεση, Δρ. Κοινωνιολογίας, Παιδαγωγός

"Πόλις δ' ημίν έστι μεγίστη των Ελληνίδων, αι
διακόσiai τριήρεις"

"Η πόλη η δική μας είναι η μεγαλύτερη από όλες τις ελληνικές πόλεις, τα
διακόσια πλοία μας"

Πλουτάρχου, Βίοι Παράλληλοι, "Θεμιστοκλής", Κεφάλαιο XI

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εξετάζει σημαντικούς σταθμούς – σύμβολα της ιστορικής, πολιτισμικής, οικονομικής και κοινωνικής εξέλιξης της ελληνικής ιστορίας με αφετηρία το μεγάλο λιμάνι από την προϊστορία και την κλασική αρχαιότητα έως τους νεότερους χρόνους, ειδικότερα μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και την Εθνική Αντίσταση. Μέσα από μία διαδρομή ιστορικών γεγονότων, δράσεων και προσώπων θα αναδειχθεί η επιρροή του ελληνικού θαλασσινού στοιχείου στη διαμόρφωση της πολιτιστικής και κοινωνικής πραγματικότητας.

Σκοπός του προγράμματος είναι μέσα από την επιλογή ορισμένων από τα βασικά στοιχεία που συνθέτουν την ιστορία του λιμανιού του Πειραιά και του υγρού στοιχείου, οι μαθητές/τριες, αρχικά, να κατανοήσουν τη σημασία και τη δύναμη που έχει η γνώση και μέσα από αυτήν να αγαπήσουν την πόλη. Παράλληλα, να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετικότητα της τοπικής ιστορικής και πολιτιστικής παράδοσης και κληρονομιάς, όπως αυτή διαμορφώνεται από το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει ναυτική παράδοση και διαθέτει το μεγαλύτερο μήκος ακτογραμμής πανευρωπαϊκά.

Λέξεις-κλειδιά: Μινύες – Αργοναυτική εκστρατεία, Θεμιστοκλής – τριήρεις – νεύσοικοι, Περικλής – αθηναϊκή δημοκρατία – κλασικός πολιτισμός, ρωμαϊοκρατία – Σύλλας – Φραγκίσκος Μοροζίνι, υπόδουλοι Έλληνες – Τουρκοκρατία – ελληνική παλιγγενεσία, θαλάσσιοι δρόμοι – εμπόριο – ναυτιλία, προσφυγιά, βομβαρδισμοί – κατοχή, αντίσταση – απελευθέρωση.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Αξιοποίηση μαθητικών ιδεών με στόχο την ενεργοποίηση της μαθητικής συμμετοχής. Καταγραφή και σύνδεση των ιδεών με ιστορικά πρόσωπα, γεγονότα και δράσεις που κρύβονται πίσω από αυτές
- Αφήγηση συνοδευόμενη από πλούσιο εποπτικό υλικό (χάρτες, φωτογραφικές συλλογές, μνημεία, αξιοθέατα κ. ά.) για το μεγάλο λιμάνι με ενδιάμεσους σταθμούς τις ιστορικές ενότητες της κλασικής περιοδολόγησης
- Δραστηριότητα οργάνωσης καρτελών με λέξεις-κλειδιά σύμφωνα με λογική/χρονική αλληλουχία για τον έλεγχο και την ανατροφοδότηση της κατανόησης με ταυτόχρονη αναδιήγηση
- Ομαδική δραστηριότητα ενεργητικής μάθησης στα πλαίσια ολιγομελών ομάδων με τη χρήση φωτογραφιών από πηγές (προετοιμασία των ομάδων, καταμερισμός του έργου, επεξεργασία, παρουσίαση και αξιολόγηση αποτελεσμάτων). Κολάζ φωτογραφιών και ταξινόμησή τους ανά ιστορική ενότητα (κλασικοί και ρωμαϊκοί χρόνοι, μεσαίωνας και τουρκοκρατία, νεότεροι χρόνοι).

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να διαμορφώσουν άποψη για το παρόν μέσα από τη γνωριμία με το παρελθόν, ώστε να δομήσουν την προσωπική τους ταυτότητα.
- ✓ Να συνδέουν τις αλλαγές που συμβαίνουν στην ιστορία του οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντος με τις ευρύτερες αλλαγές στη φυσιογνωμία του μεγάλου λιμανιού και της ναυτικής εξέλιξης.
- ✓ Να ταξινομούν, συσχετίζουν και κατηγοριοποιούν ποικίλες ιστορικές πηγές ανά ιστορική περίοδο, ώστε να προσανατολιστούν στον ιστορικό χωροχρόνο και στην πληθώρα των πηγών.
- ✓ Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας και ομαδικού πνεύματος.

ΈΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Από τα βάθη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας στη Μικρασιατική Καταστροφή

(ΣΤ΄ τάξη) Ομάδα 40 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητής: Δημήτρης Μπαχάρας, Δρ. Ιστορίας, Διδάσκων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του Ιονίου Πανεπιστημίου, Υπεύθυνος ιστορικών αρχείων ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ

Πώς ζούσαν οι Έλληνες τα χρόνια πριν την Επανάσταση; Γιατί έγινε η Επανάσταση; Ποιος ήταν ο βασιλιάς Όθωνας, ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος; Πώς χρεωκόπησε η χώρα το 1893; Πολέμησαν οι Έλληνες στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο; Τι ήταν τα πολεμικά Παναθήναια; Γιατί οι Έλληνες βρέθηκαν στη Μικρά Ασία; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που θα συζητηθούν με τους μαθητές προκειμένου να καλλιεργηθεί η αναζήτηση, η κριτική σκέψη και ο διάλογος, ώστε τα παιδιά να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με τα πραγματικά εργαλεία του ιστορικού, που απέχουν πολύ από την ξερή αφήγηση γεγονότων.

Σκοπός του προγράμματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές με έναν σύντομο και περιεκτικό τρόπο τη νεότερη ιστορία της Ελλάδας μέσα από μια δυναμική, αντιπαραθετική και πολυδιάστατη ανάγνωση μιας ολόκληρης εποχής, που πολλές φορές έρχεται σε επαφή με το παρόν και το μέλλον.

Μέθοδοι/Εργαλεία

- Διαδραστικά παιχνίδια αναγνώρισης προσώπων μεγάλων φυσιογνωμιών της ελληνικής ιστορίας
- Τοποθέτηση σημείων μαχών-σημαντικών γεγονότων σε (διαδραστικούς) χάρτες, ζωγραφικών ή και θεατρικών αναπαραστάσεων
- Χωρισμός ομάδων για δράσεις όπως αναζήτηση στο διαδίκτυο πληροφοριών ή πηγών ή βιβλίων σχετικών με τα θέματα του προγράμματος
- Προβολή ολιγόλεπτων ντοκιμαντέρ, αρχαιακού, φωτογραφικού και άλλου υλικού από τα αρχεία του ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ

Εξέλιξη του προγράμματος

- Η προεπαναστατική Ελλάδα, η Φιλική Εταιρεία, οι αιτίες ξεσπάσματος της Επανάστασης του '21, οι δύο εμφύλιοι πόλεμοι, τα πρώτα δάνεια.
- Η βασιλεία του Όθωνα, η Μεγάλη Ιδέα, οι Έλληνες πολιτικοί
- Η βασιλεία του Γεωργίου Α΄, ο Χαρίλαος Τρικούπης και η οικονομία
- Η χρεοκοπία του 1893 και ο πόλεμος του 1897
- Η άγνωστη δεκαετία του 1900
- Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και αλλαγή του πολιτικού και κοινωνικού τοπίου
- Η ελληνική ιστορία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Εθνικός Διχασμός, ο Βενιζέλος και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος, οι Αγγλογάλλοι στη Μακεδονία και ο χωρισμός της Ελλάδας στα δύο
- Η Μικρασιατική εκστρατεία και η Καταστροφή

Υλικό προγράμματος

Αρχαιακό υλικό όπως απόρρητα τηλεγραφήματα, κρυπτογραφημένα μηνύματα και αλληλογραφία μεταξύ σημαντικών προσώπων, αφίσες πολέμου και θεατρικών παραστάσεων, ιστορικοί χάρτες, φωτογραφίες, ντοκιμαντέρ.

Λ Α Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ, ΤΟΠΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΦΕΣΤΙΒΑΛ, ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ, ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ρέα Κακάμπουρα, Αναπλ. Καθηγήτρια Λαογραφίας ΠΤΔΕ, ΕΚΠΑ

Αντικείμενο του προγράμματος είναι η εθνογραφική οπτικοακουστική περιήγηση σε πανηγύρια, τοπικές γιορτές και φεστιβάλ στην Ελλάδα και στον κόσμο, στο παρελθόν και το παρόν, στον αγροτικό και στον αστικό χώρο.

Σκοπός και στόχοι του προγράμματος: Ο σκοπός του προγράμματος εντοπίζεται στην κατανόηση της θρησκευτικής λειτουργίας του λαϊκού πανηγυριού, της εμπορικής διάστασής του και των ψυχαγωγικών εκδηλώσεων που το συνοδεύουν στον ελληνικό αγροτικό και αστικό χώρο. Επιπλέον, εδράζεται στην κατάδειξη της μεταβολής του θρησκευτικού πανηγυριού μέσα στον χρόνο και στην εκκοσμίκευσή του με τη διοργάνωση νέο-αγροτικών γιορτών (γιορτή μελιτζάνας, τσίπουρου, κ.ά.), που έχουν σκοπό την προώθηση τοπικών προϊόντων και την ψυχαγωγία των συμμετεχόντων. Τέλος, στη

σύγκριση των τοπικών εκδοχών του πανηγυριού (θρησκευτικού ή/και εμπορικού) με σύγχρονες πολιτιστικές διοργανώσεις στην Ελλάδα και στον διεθνή χώρο (π.χ. φεστιβάλ των «χρωμάτων»). Μέσα από την ανάλυση φωτογραφιών και εθνογραφικών ντοκιμαντέρ και βίντεο στοχεύει στην ενδυνάμωση της πολιτιστικής ταυτότητας των μαθητών/τριών και στον κριτικό οπτικό εγγραμματοισμό τους, καθώς και στην καλλιέργεια θετικών συναισθημάτων και αξιών αναφορικά με την ελληνική λαϊκή παράδοση, αλλά και τον πολιτισμό άλλων λαών που έχουν αντίστοιχες θρησκευτικές ή εθμικές εκδηλώσεις και στην αποδοχή της πολιτισμικής ετερότητας.

Εξέλιξη του Προγράμματος

Το πρόγραμμα αξιοποιεί βιωματικές προσεγγίσεις και επιδιώκει τη σύνδεση προηγούμενων εμπειριών των μαθητών/τριών από τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχες εκδηλώσεις και στη σύγκρισή τους με παλαιότερες και σύγχρονες εθνογραφικές οπτικοακουστικές καταγραφές. Ειδικότερα το πανηγύρι εξετάζεται ολιστικά στις θρησκευτικές, εμπορικές και ψυχαγωγικές διαστάσεις του, σε επίπεδο εθνικό και τοπικό με επιλογή οπτικών (φωτογραφίες) κι οπτικοακουστικών (εθνογραφικά ντοκιμαντέρ/βίντεο) παραδειγμάτων από διάφορες θρησκευτικές εορταστικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, όπως, λ.χ., θρησκευτική λιτανεία στις Σέρρες, το θρησκευτικό πανηγύρι της Παναγίας της Μεγαλόχαρης (Τήνος), θρησκευτικό πανηγύρι με εμπορική δραστηριότητα στη Λεμεσό (Κύπρος), πανηγύρι στο Λουτράκι με εμπορική δραστηριότητα, χορός και ψυχαγωγία στα πανηγύρια στην Ικαρία, στο Συρράκο Ηπείρου και στην Ηλιούπολη Αττικής. Επίσης, θα εστιάσει και σε σύγχρονες νέο-αγροτικές γιορτές με εμπορικό ή/και ψυχαγωγικό χαρακτήρα, όπως η γιορτή της «μελιτζάνας» στο Λεωνίδιο και η ετήσια ζωοπανήγυρη στα Τρίκαλα. Τέλος, θα παρουσιαστεί θρησκευτικό πανηγύρι στην Ασία (Ινδία) κι εκκοσμηκευμένες γιορτές – φεστιβάλ στην Ευρώπη και στην Αμερική (π.χ. το «φεστιβάλ των χρωμάτων» που προέρχεται από την ινδουιστική γιορτή “Holi”).

Μέσα από ένα απολαυστικό οπτικοακουστικό ταξίδι σε ποικίλες εορταστικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα και στον κόσμο, που βασίζεται στον εποικοδομητικό διάλογο και στην βιωματική εμπειρία, οι μαθητές και οι μαθήτριες ψυχαγωγούνται μαθαίνοντας να παρατηρούν εθνογραφικά τεκμήρια που αναδεικνύουν την πολυδιάστατη πολιτισμική λειτουργία των πανηγυριών, πριν και μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης, καλλιεργώντας ταυτόχρονα τη γεωγραφική τους αντίληψη και την πολιτισμική ενσυναίσθηση.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

«ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ» Διασύνδεση μαθηματικών, επιστήμης και τεχνολογίας μέσα από μηχανικές κατασκευές στο πνεύμα του STEM

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 90΄

Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Άρης Μαυρομμάτης, Μαθηματικός, Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Απόστολος Παπανικολάου, Μαθηματικός, Ερευνητής της Διδακτικής Μαθηματικών Msc

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ»** είναι μια διαθεματική εκπαιδευτική πρόταση, στο πλαίσιο και τη γενικότερη αντίληψη της διεθνούς εκπαιδευτικής πρακτικής, γνωστής με το ακρωνύμιο **STEM**, όπου αυστηρές επιστημονικές έννοιες από την επιστήμη (Science),

την τεχνολογία (Technology), τη μηχανική (Engineer) και τα μαθηματικά (Mathematics) προσεγγίζονται συνδυαστικά και χωρίς σύνορα. Η γενικότερη ιδέα της σύγχρονης αντίληψης του STEM έχει τις ρίζες της στην Προσωκρατική Φιλοσοφική σκέψη, όπου η γνώση δεν περιχαρακωνόταν σε τομείς, αλλά αποτελούσε συνισταμένη των τομέων αυτών μέσα από την διαρκή αλληλεπίδρασή τους. Ο όρος STEM έχει προταθεί το 2000 από το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών (NSF) των ΗΠΑ, ως εκπαιδευτικό μεταρρυθμιστικό πρότυπο διδασκαλίας και έχει την ευελιξία να προσαρμόζεται στα διαφορετικά πολιτιστικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα του κάθε τόπου, χωρίς να απομακρύνεται από τον κύριο στόχο του που είναι η απόκτηση ουσιαστικής γνώσης.

Εξέλιξη του προγράμματος

Οι μαθητές εργάζονται ομαδοσυνεργατικά σε ομάδες. Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της από μια συσκευασία με το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό.

Χρησιμοποιώντας ειδικά λειτουργικά συστήματα δόμησης, κατασκευάζουν μηχανικά συστήματα και εξερευνούν τον τρόπο λειτουργίας τους.

Ανακαλύπτουν νόμους που διέπουν τη Μηχανική, την Ακουστική και τον Ηλεκτρισμό, ξεκινώντας πάντα μέσα από μια διαισθητική αντίληψη για τα φυσικά φαινόμενα. Η κίνηση, η δύναμη, η ισορροπία, οι μοχλοί, τα γρανάζια, η περιοδικότητα είναι κάποια από τα θέματα τα οποία μελετούν.

Η ανάγκη βαθύτερης κατανόησης και πρόβλεψης της τελικής κατασκευής, αναδεικνύει ως φυσική αναγκαιότητα τη μαθηματική μοντελοποίηση, εισάγοντας έτσι τους διδασκόμενους σε βασικές έννοιες των μαθηματικών, που αναδεικνύονται με απόλυτα φυσιολογικό και βιωματικό τρόπο.

Μέσα από τα διαδοχικά βήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της κατασκευής τους:

- βιώνουν τη χαρά της δημιουργίας
- αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα του κάθε επόμενου βήματος, το οποίο θα πρέπει να στηρίζουν λογικά, συγκροτώντας έγκυρους και ορθούς συλλογισμούς
- ανακαλύπτουν τη γνώση μέσα από μια βιωματική διαδικασία
- κατανοούν την αναγκαιότητα της θεωρίας στην οποία οφείλει να επεκτείνεται οτιδήποτε εμπειρικό προκειμένου να έχει καθολική ισχύ.

Στόχοι του προγράμματος

Ο στόχος αυτού του προγράμματος είναι να εισάγει τους μαθητές με βιωματικό τρόπο και μέσα από ένα παιγνιώδες, διαδραστικό και ευχάριστο περιβάλλον σε κατάλληλα επιλεγμένες για την ηλικία τους επιστημονικές έννοιες.

Φ Υ Σ Ι Κ Η - Α Σ Τ Ρ Ο Ν Ο Μ Ι Α

Η ΠΡΩΤΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ...ΜΕ ΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Ένα γοητευτικό ταξίδι στον κόσμο της Φυσικής, της Χημείας και της Βιολογίας

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητής: Χάρης Καβακάκης, Φυσικός, MSc Διαχείρισης αποβλήτων, Εκπαιδευτικός

*« Αυτός ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας! »
(Αξιον Εστί, Οδυσσεάς Ελύτης)*

Δεν είμαστε περίεργοι κόντρα στη Φύση: είναι στη φύση μας να είμαστε περίεργοι, να αναζητούμε την αλήθεια, να θέλουμε να μάθουμε περισσότερα. Ελάτε να πάρουμε μέρος σε ένα συναρπαστικό ταξίδι ανακάλυψης και εξερεύνησης του άγνωστου σε πολλούς και όμως τόσο ελκυστικού κόσμου που μας περιβάλλει, μαθαίνοντας ορισμένα από τα πολύτιμα μυστικά της Φύσης. Ας παρακολουθήσουμε αυτή την περιήγηση, στη διαδρομή της οποίας θα περιηγηθούμε στα μονοπάτια των Φυσικών Επιστημών.

Οι μαθητές σε αυτή τη βιωματική συνάντηση θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή και να εξοικειωθούν με τις Φυσικές Επιστήμες. Οι μαθητές θα γνωρίσουν τις επιστήμες Φυσική, Χημεία και Βιολογία, που κρύβονται πίσω από καθημερινές τους δραστηριότητες με τρόπο απλό και ευχάριστο. Πρόκειται για μια βιωματική εκπαιδευτική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της οποίας τα παιδιά με τη βοήθεια εποπτικού υλικού και μέσα από διαδραστικά παιχνίδια και πειράματα με εντυπωσιακά και 'μαγικά' αποτελέσματα εισάγονται στη διαδικασία της παρατήρησης, της έρευνας, της ανακάλυψης και της εξαγωγής συμπερασμάτων.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Μέσω διαδραστικής αφήγησης με τη χρήση εποπτικού υλικού-εικόνες cartoon) επιτυγχάνεται μια πρώτη επαφή των μαθητών με τις Φυσικές Επιστήμες
- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και επιδίδονται σε ποικίλες επιλεγμένες σύντομες βιωματικές δράσεις και παιχνίδια που δίνουν έμφαση στην έννοια της συνεργασίας και της ενεργοποίησης των αισθήσεων και τους δίνουν τη δυνατότητα να διευρύνουν τις έννοιες που επεξεργάστηκαν και να συνθέσουν τις «ταξιδιωτικές» τους εντυπώσεις και εμπειρίες.
- Σε όλη τη διάρκεια αυτού του οδοιπορικού οι μικροί μας εξερευνητές συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας το οποίο λειτουργεί ως ένα ιδιότυπο ημερολόγιο της περιήγησής τους
- Το πρόγραμμα συνεχίζεται με τους μαθητές να έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε εντυπωσιακά πειράματα στην ενότητα « και τώρα... οι μάγοι τα κουνέλια» με ουσίες από την καθημερινή ζωή, μπαλόνια, χρώματα ζαχαροπλαστικής κ.λπ. που θα τους ενθουσιάσουν.
- Το ταξίδι ολοκληρώνεται με μια δράση κατάλληλα σχεδιασμένη ώστε να συνεπάρει τους μικρούς μας φίλους. Παρουσιάζονται ορισμένα εντυπωσιακά πειράματα και ο χώρος γεμίζει χρώματα και εκπλήξεις. Η επίδειξη είναι μερικές φορές μαγική, άλλες φορές αποπνέει μυστήριο και άλλες φορές προκαλεί γέλιο. Πάνω από όλα όμως είναι απίστευτα συναρπαστική. Όταν το ταξίδι μας τελειώσει, η περιπέτεια δεν σταματά. Αντιθέτως μόλις ξεκινήσει!

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Οι μαθητές να αποκτήσουν την εμπειρία μιας διασκεδαστικής περιπλάνησης στον κόσμο των Φυσικών Επιστημών και να πλησιάσουν σχετικά δύσκολες πράγματι έννοιες των Φυσικών Επιστημών με τρόπο κατανοητό και ευχάριστο.
- ✓ Να προσελκύσει το ενδιαφέρον για τις επιστήμες Φυσική, Χημεία, Βιολογία αποκαλύπτοντας την άμεση σχέση βασικών εννοιών με την καθημερινότητα.
- ✓ Οι μαθητές να μνηθούν στην ερευνητική- ανακαλυπτική μέθοδο

- ✓ Να αναπτύξουν κριτική και συνδυαστική σκέψη, ενεργητική συμμετοχή και συνεργασία.

ΤΑ ΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΑΣΤΡΟ, Ο ΉΛΙΟΣ: Γέννηση, εξέλιξη και θάνατος των άστρων, κατηγοριοποίηση άστρων, Ήλιος, ηλιακά φαινόμενα

Ομάδα 40 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγήτρια: Εύα Λέφα, Φυσικός, Δρ. Αστροφυσικής, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

Τα άστρα φαίνονται αιώνια και αμετάβλητα στο νυχτερινό ουρανό, όμως είναι δυναμικά συστήματα που γεννιούνται, εξελίσσονται και εν τέλει πεθαίνουν. Η εξέλιξη τους εξαρτάται κυρίως από τη μάζα τους. Τα άστρα εκτός από διαφορετικές μάζες έχουν και διαφορετικές θερμοκρασίες και χρώματα, που μας αποκαλύπτουν την ηλικία τους. Μελετώντας τα άστρα μπορούμε να προβλέψουμε την εξέλιξη του δικού μας άστρου, του Ήλιου, και να γνωρίζουμε ποια θα είναι η κατάληξή του όταν τελειώσουν όλα τα ενεργειακά του αποθέματα. Επιπλέον, καθώς ο Ήλιος βρίσκεται κοντά μας, είναι το μόνο άστρο που έχουμε την τύχη να μπορούμε να μελετήσουμε την επιφάνεια και την ατμόσφαιρά του, ενώ είναι το άστρο που επηρεάζει τη ζωή στη Γη. Τα ηλιακά φαινόμενα, όπως οι κηλίδες, κέντρισαν το ενδιαφέρον των ανθρώπων από την αρχαιότητα ενώ σήμερα γνωρίζουμε ότι ο Ήλιος έχει γύρω του μια πολύ θερμή, εντυπωσιακή αλλά αόρατη στα μάτια μας ατμόσφαιρα. Ενώ παλαιότερα αντιλαμβανόμασταν την επίδραση του Ήλιου μόνο μέσω του κλίματος και της εναλλαγής των εποχών, σήμερα, με τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και των διαστημικών εφαρμογών, τα ηλιακά φαινόμενα μας επηρεάζουν με ποικίλους τρόπους.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Εισαγωγή στη φυσική των άστρων. Γέννηση, εξέλιξη και θάνατος των άστρων.
- Μάζες αστέρων και ο Ήλιος. Θερμοκρασία και χρώματα. (Βιωματική δραστηριότητα: κατηγοριοποίηση άστρων).
- Τι άστρο είναι ο Ήλιος μας;
- Ο Ήλιος τώρα. Σύνδεση με βάσεις δεδομένων διαστημικών αποστολών (όπως το Solar Dynamics Observatory) ώστε να δούμε, σε σχεδόν πραγματικό χρόνο, τα αόρατα στα μάτια μας στρώματα της ηλιακής ατμόσφαιρας.
- Ηλιακά φαινόμενα, σύντομο πείραμα: Τι είναι οι ηλιακές κηλίδες και πώς εμφανίζονται; Ποια εντυπωσιακά ηλιακά και γήινα φαινόμενα οφείλονται σε αυτές;

Σημείωση: Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνδυάζει σύντομες επιδείξεις, οπτικοακουστικό υλικό, διαδικτυακά εργαλεία και βιωματικές δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τους μαθητές να κατανοήσουν φαινόμενα όπως η εναλλαγή των εποχών και οι ηλιακές κηλίδες. Το πρόγραμμα διαφοροποιείται ανάλογα με τις ηλικίες των συμμετεχόντων.

ΒΙΟΛΟΓΙΑ

ΚΙ ΟΜΩΣ ΤΟ DNA ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ...

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Κόνιαρη, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Μοριακή Βιολόγος

Στην ιστορία της γενετικής πληροφορίας το DNA ανακαλύφθηκε σχεδόν ταυτόχρονα με τη Θεωρία της Εξέλιξης και τους νόμους του Mendel. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και στις αρχές της δεκαετίας του '50, σχεδόν όλοι πίστευαν ότι οι πρωτεΐνες είναι τα μόρια μεταφοράς και μεταβίβασης της γενετικής πληροφορίας. Το κάθε άτομο περιέχει DNA από τον πατέρα του και τη μητέρα του, και εκείνοι με τη σειρά τους το DNA των δικών τους γονέων, γεγονός που μοιάζει σαν να είναι όλοι οι άνθρωποι, ζώντες και μη, συνδεδεμένοι με μια αόρατη κλωστή, που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά. Αν επεκτείνει κανείς αυτή τη νοητή κλωστή στο παρελθόν, θα φθάσει σε έναν κοινό πρόγονο του ανθρώπου με τα άλλα πρωτεύοντα θηλαστικά. Στο πρόγραμμα αυτό θα περιγραφεί ο τρόπος και η σημασία ανακάλυψης του DNA, ποια διαδρομή ακολουθεί, ποιο προορισμό έχει και γιατί είναι τόσο σημαντικό για τον άνθρωπο και για τους υπόλοιπους οργανισμούς.

Εξέλιξη του προγράμματος: Αρχικά, θα πραγματοποιηθεί ένας διάλογος με ερωτήσεις-απαντήσεις ώστε να γίνει η εισαγωγή της έννοιας με τη συμμετοχή των παιδιών. Μέσα από ειδικές παρουσιάσεις και βίντεο με θέματα όπως δομή του DNA, γενετικό υλικό, κυτταρική διαίρεση, αναπαραγωγή θα εστιάσουμε στον συναρπαστικό τρόπο ανακάλυψής του αλλά και στη διαδρομή που κάνει, ενώ μέσα από το παιχνίδι που θα περιλαμβάνει σταυρόλεξο, παζλ, κάρτες, κρυπτόλεξο, οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους. Σε δεύτερο στάδιο και με τη βοήθεια οπτικοακουστικού υλικού θα κατανοήσουν τη λειτουργικότητα του νουκλεϊκού οξέος, των κυτταρικών οργανιδίων και όλου του κυττάρου, και σε συνδυασμό με ζωγραφική και χειροτεχνία θα μπορούν να αποτυπώσουν σε πραγματικό χρόνο το γραμμικό αυτό μεγαλομόριο.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Θα αποτυπώσουμε τη δομή του DNA
- ✓ Θα γνωρίσουμε πώς λειτουργεί και ποιος είναι ο ρόλος του
- ✓ Θα ανακαλύψουμε από πού ξεκινάει, πού καταλήγει και με ποιο τρόπο
- ✓ Θα ανακαλύψουμε αν όλοι οι οργανισμοί έχουν το ίδιο DNA ή διαφορετικό, και σε τι βαθμό αυτή η διαφοροποίηση συμβάλλει στην εξέλιξή τους

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ, ΣΩΖΟΥΜΕ ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ!

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητής: Κώστας Θωμόπουλος, Γεωλόγος MSc, Εκπαιδευτικός περιβαλλοντικής αγωγής

Η θάλασσα δεν είναι ένα ανεξάρτητο κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά ένα πολύ σημαντικό στάδιο του κύκλου που ακολουθεί το νερό στη Γη. Ο κύκλος του νερού συνδέει τη θάλασσα με τη στεριά, την ατμόσφαιρα, το υπέδαφος και επομένως με κάθε δραστηριότητα που γίνεται πάνω και μέσα στη Γη. Για να απολαμβάνει λοιπόν ο

άνθρωπος υγιεινό πόσιμο νερό και θάλασσες καθαρές, οφείλει να είναι πολύ προσεκτικός με αυτά που κάνει όταν βρίσκεται στη στεριά. Γιατί το νερό είναι ένα παντού και νούμερο ένα για τη ζωή μας!

Εξέλιξη του προγράμματος

- Εισαγωγή στο θέμα με παιχνίδι αισθήσεων. Με κλειστά μάτια οι μαθητές αφουγκράζονται ήχους που σχετίζονται με το νερό και προσπαθούν να τους αναγνωρίσουν.
- Κίνδυνοι της θάλασσας. Καταιγισμός ιδεών και δημιουργία ιστορίας με τις λέξεις που προέκυψαν.
- Κατασκευή εννοιολογικού χάρτη με τον κύκλο του νερού. Οι μαθητές καλούνται να τοποθετήσουν κάρτες με διάφορες περιγραφές και έννοιες στη σωστή θέση του κύκλου.
- Παιχνίδι ρόλων και παντομίμα με θέμα: Το νερό είναι παντού, πες μας τι είσαι και τι σχέση έχεις με το νερό.
- Προβολή οπτικοακουστικού υλικού και συζήτηση για τις πηγές ρύπανσης του νερού σε στεριά και θάλασσα.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Κατανόηση της ενιαίας φύσης του υδάτινου στοιχείου και του φυσικού περιβάλλοντος στον πλανήτη.
- ✓ Εμπέδωση ότι κάθε επέμβαση του ανθρώπου στο γλυκό νερό και στη στεριά έχει ως φυσικό αποδέκτη τη θάλασσα.
- ✓ Καλλιέργεια στάσεων και αντιλήψεων για την προστασία του υδάτινου στοιχείου και του περιβάλλοντος.
- ✓ Ανάπτυξη ικανότητας έκφρασης μέσα από παρουσίαση, διάλογο και παιχνίδι ρόλων.

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΕΙΚΟΝΙΚΗ, ΕΠΑΥΞΗΜΕΝΗ & ΜΙΚΤΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΣ!

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 90'

Εισηγητές: Ομάδα Alpha labs

Υπεύθυνη προγράμματος: Φλέρη Ρουσάκη, MSc Επιστήμες της Αγωγής - Εκπαίδευση με χρήση Νέων Τεχνολογιών

Τα Alpha labs στο Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη εισάγουν τα παιδιά στη δημιουργική αξιοποίηση των τεχνολογιών που δημιουργούν εκθετικές αλλαγές και επηρεάζουν τη ζωή και την καθημερινότητα εκατομμυρίων ανθρώπων. Οι Εικονικές, οι Επαυξημένες και οι Μικτές Πραγματικότητες είναι πλέον στη ζωή μας και συμβαδίζουν με την «πραγματική» μας πραγματικότητα, αποτελώντας νέα εργαλεία δημιουργίας και εφευρετικότητας. Τα παιδιά εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες, τη λειτουργία, τις εφαρμογές, τις δυνατότητες και τις προοπτικές των συγκεκριμένων τεχνολογιών, υπό το πρίσμα της δημιουργικής τους φύσης. Στο τέλος, απολαμβάνουν μοναδικές εμπειρίες εικονικής πραγματικότητας με τη χρήση αντιπροσωπευτικών συσκευών.

Εξέλιξη του προγράμματος

- **Α' Μέρος:** Διαδραστική επιμόρφωση και έμπνευση από τον εκπαιδευτή. Τα παιδιά μαθαίνουν τις βασικές αρχές των συγκεκριμένων τεχνολογιών, όλο το φάσμα εφαρμογών τους στο παρόν αλλά και τις προοπτικές τους για το μέλλον. Συζητούν για τεχνολογικά επιτεύγματα παιδιών, παραδείγματα των οποίων παρουσιάζονται από τον εκπαιδευτή και τέλος εκφράζουν το δικό τους δημιουργικό όνειρο αφήνοντας τη φαντασία τους ελεύθερη.
- **Β' Μέρος:** Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες, εξοικειώνονται με τη λειτουργία αντιπροσωπευτικών συσκευών εικονικής πραγματικότητας και διασκεδάζουν απολαμβάνοντας εμπειρίες εικονικής πραγματικότητας διάρκειας 5'-10'.

Στόχος του προγράμματος

Τα παιδιά να εμπνευστούν. Να διαπιστώσουν ότι η φαντασία και η καθαρή τους ματιά μπορεί και θέλουμε να μετουσιωθεί σε χρήσιμη δημιουργία ακόμα και για τον κόσμο των μεγάλων, ώστε τελικά η τεχνολογία να μην καταναλώνεται μόνο, αλλά να εξυπηρετεί την κοινωνία και τον κόσμο μας.

Θ Ε Α Τ Ρ Ο – Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Η Α Γ Ω Γ Η

ΕΝΑΣ ΚΥΚΛΟΣ ΧΩΡΙΣ ΚΙΜΩΛΙΑ: Κάπως έτσι γεννήθηκε το θέατρο

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90'

Εισηγητής: Νίκος Νίκας, Φιλολόγος, Καθηγητής Υποκριτικής, Ηθοποιός

Η αίσθηση του κύκλου του «καθόμαστε όλοι γύρω – γύρω» και έτσι αρχίζει να δημιουργείται η ανάγκη « να γνωριστούμε» από την αρχή. Τα μάτια θα «παίξουν» με τα βασικά συναισθήματα και τις καθημερινές διαθέσεις: χαρά, λύπη, φόβος, θυμός, αγάπη, μίσος. Αμέσως μετά το όνομα κάθε παιδιού ξεχωριστά θα γίνει αφορμή να οροθετηθεί η πραγματική του υπόσταση μέσα από το σύνολο των συμμαθητών του. Πώς μας βλέπουν οι άλλοι; Τι βλέπουμε εμείς;

Και ακριβώς στο σημείο αυτό αρχίζει το παιχνίδι της αφήγησης μιας ιστορίας που θα φτιάχνεται κάθε φορά από τα ίδια τα παιδιά. Όμως οι ιστορίες έχουν ανάγκη τα πρόσωπα για να ζωντανέψουν.

Εδώ αρχίζει τα θέατρο με την κυτταρική του μορφή: Κάποιος απαντάει κάτι σε κάποιον.

Έτσι τα παιδιά χωρίς να το καταλάβουν θα αρχίσουν να μπαίνουν σε ρόλους.

Οι ρόλοι αυτοί με τη σειρά τους θα «ζητήσουν» κάποια βασικά στοιχεία μεταμόρφωσης: ένα μαντήλι, ένα καπέλο, ένα σεντόνι, ένα ζευγάρι γάντια, γυαλιά κ.ά. Έτσι ο κόσμος της σκηνής αρχίζει να διαμορφώνεται «αυτόματα» σε μια άλλη πραγματικότητα.

Οι ρόλοι όμως χρειάζονται «καθοδήγηση». Έτσι κάποια παιδιά αναλαμβάνουν να «σκηνοθετήσουν» τους ρόλους. Και να!!! Κάναμε θέατρο γιατί

- Φτιάξαμε την ιστορία
- Ζωντανέψαμε τα πρόσωπα
- Δημιουργήσαμε σκηνικό χώρο
- Χρησιμοποιήσαμε σκηνοθέτη

Ένα devised project που διαμορφώνεται κάθε φορά διαφορετικά ανάλογα με την κάθε φορά διαφορετική ματιά της κάθε ομάδας..

Ένας ολόφρεσκος τρόπος να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τα βασικά συστατικά του θεάτρου χωρίς να το «διδασχθούν».

ΝΑ ΦΑΝΤΑΖΟΜΑΙ, ΝΑ ΣΥΝΘΕΤΩ, ΝΑ ΥΠΟΘΕΤΩ, ΝΑ ΜΑΝΤΕΥΩ, ΝΑ ΣΤΟΧΑΖΟΜΑΙ, ΝΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΩ, ΝΑ ΕΞΗΓΩ, ΝΑ ΣΧΗΜΑΤΟΠΟΙΩ, ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Αναστασία Κουμίδου, Μ.Φ.Α. (Ο.Σ.Υ), Καθηγήτρια Υποκριτικής, Σκηνοθέτις Θεάτρου

«Η γλώσσα κόκκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει» λέει μια σοφή παροιμία και όπως είναι γνωστό η δύναμη του λόγου κατέχει κύρια θέση στην επικοινωνία των ανθρώπων.

Λέει, όμως, πάντα η γλώσσα την αλήθεια; Εκφράζει πάντοτε τα πραγματικά συναισθήματα, φόβους, σκέψεις του ομιλούντα; Η πρώτη και καθοριστική επικοινωνία μας ιχνηλατείται πίσω στα βρεφικά και παιδικά χρόνια μας μέσα από το βλέμμα, την κίνηση και τις χειρονομίες, την φαντασία. Στην απαρχή της ζωής του καθενός μας φωτίζεται η υπέροχη διαδρομή της ανακάλυψης της επικοινωνίας, της έκφρασης, της αντίληψης του χώρου και του χρόνου, του παιχνιδιού μέσω της σωματικής επικοινωνίας (body language).

Εκεί, που οι λέξεις μπορεί να κρύβουν ή να αλλοιώνουν τα πραγματικά αισθήματα και σκέψεις, η γλώσσα του σώματος αποκαλύπτει την αλήθεια και γίνεται το καίριο εργαλείο επικοινωνίας. Στην προ-εφηβεία και την εφηβεία, οι πρωτόγνωρες κοινωνικές συμβάσεις, η καθημερινή προσπάθεια ένταξης στον κόσμο «των μεγάλων», οι σχολικές απαιτήσεις, οι ορμονικές αλλαγές, η μόδα και τόσοι άλλοι παράγοντες περιορίζουν και «λογοκρίνουν» την σωματική γλώσσα, την επικοινωνία, την προσωπική έκφραση.

Μέσα από την θεατροπαιδαγωγική μας μέθοδο και από βασικές ασκήσεις κίνησης, μουσικής και επικοινωνίας κατά τη διάρκεια των 90΄, δημιουργούμε κατάλληλες συνθήκες ομάδας μέσα στις οποίες οι μαθήτριες και οι μαθητές μπορούν να απελευθερώσουν τη φαντασία τους, την έκφρασή τους, την ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ τους και με τον εαυτό τους. Μαθαίνουν ή μάλλον ξαναθυμούνται τη δύναμη και την αλήθεια της γλώσσας του σώματος, ξαναανακαλύπτουν τη σχέση με τον χώρο και τον χρόνο, με αποτέλεσμα μια ουσιαστικότερη επικοινωνία με το περιβάλλον, οξυμένη ενσυναίσθηση και δύναμη συνεργασίας.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Δουλεύοντας με τον Χώρο. Αντίληψη και επικοινωνία μέσα από τη βασική συνισταμένη της σχέσης του σώματος με τον χώρο στον οποίον κινείται.
- Πραγματικός Χώρος & Φανταστικός Χώρος.
- Τι σηματοδοτεί στην επικοινωνία μας η αντίληψη του χώρου. Πώς και γιατί ένα σώμα καταλαμβάνει περισσότερο χώρο και πώς λιγότερο.
- Όταν ο λόγος συμβαδίζει με τη γλώσσα του σώματος και όταν έρχεται σε αντίθεση.
- Ο Χρόνος και η σχέση του με τον Χώρο.
- Η δυναμική του Χρόνου (ρυθμός, ταχύτητα, παύση). Τι επικοινωνεί μια γρήγορη σωματική ταχύτητα; Οι παύσεις είναι εκφραστικές;

- Χρησιμοποιώντας τα παραπάνω στοιχεία, συνθέτουμε μια ομαδική εκφραστική «περφόρμανς» και δημιουργούμε ένα ensemble μέσω παιχνιδιών που αποσκοπούν στην αλληλεπιδραστική συνεργασία.
- Ποιος είναι ο ρόλος του ενεργού θεατή-ακροατή σε ένα δρώμενο, είτε αυτό είναι μάθημα στην τάξη, είτε παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης

Στόχος του προγράμματος: Η θεατροπαιδαγωγική διαδρομή που σας προτείνουμε βασίζεται στην κινησιολογική και θεατρική μέθοδο του Laban. Μέσα από αυτήν τη μέθοδο καλλιεργούμε την ενσυναίσθηση, την επικοινωνία, την φαντασία, την έκφραση, τον σεβασμό, και την προσοχή στον «άλλον». Είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για να εξελιχθεί τόσο η μοναδική και ιδιαίτερη προσωπικότητα του κάθε μαθητή, ενώ ταυτόχρονα δίνουμε έναυσμα για συλλογική δημιουργία και ομαδική συνεργασία.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΒΙΒΛΙΟ

ΌΤΑΝ ΤΟ ΤΡΕΝΟ ΟΡΜΑΕΙ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ...

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Ελένη Παπαγεωργίου, MA Media Production, University of Sunderland,

Παραγωγός τηλεοπτικών εκπομπών,

Μάριος Βαλάσης, MA Media Production, University of Sunderland, Σκηνοθέτης,

Κριτικός κινηματογράφου,

Υπεύθυνοι προγράμματος: Δρ. Ζωή Βαλάση, Συγγραφέας και Διονύσης Βαλάσης, Καθηγητής γραφικών τεχνών & οπτικοακουστικών μέσων

Θέματα

Διαδρομές στην ιστορία του Κινηματογράφου (τέχνη και τεχνική).

Συναντήσεις του Κινηματογράφου με τη Λογοτεχνία.

Η θέση του Κινηματογράφου στην κοινωνική και οικονομική ζωή (παραγωγή, συντελεστές, σταρ, αίθουσες, βραβεία, προώθηση).

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Παροχή, με τρόπο ευχάριστο και παιγνιώδη, γνώσεων και πληροφοριών για τον Κινηματογράφο, την τέχνη και την ιστορία του, τους συντελεστές και τις διαδικασίες παραγωγής και προώθησης της ταινίας.
- ✓ Πρόκληση ενδιαφέροντος για τα βιβλία που εμπνεύσανε δημιουργία ταινιών.
- ✓ Σύγκριση και κατανόηση της ιδιαιτερότητας της κάθε τέχνης, όπως και του ψυχαγωγικού ρόλου κάθε μορφής οθόνης (Σινεμά, Τηλεόραση, Η/Υ, Κινητό).

Εργαλεία προγράμματος

- Προβολή ψηφιακού οπτικοακουστικού υλικού (ταινίες αποσπάσματα)
- Παρουσίαση υλικού (αφίσες κινηματογραφικών έργων, φωτογραφίες ηθοποιών, βιβλία,
- σενάρια, παλιά φιλμ, βιντεοκασέτες, DVD, παλιά μηχανή και διάφορα αντικείμενα
- από την προϊστορία του Κινηματογράφου, κλπ.).
- Δραστηριότητες
- Έντυπα με σχόλια και πληροφορίες
- Καρτέλες δραστηριότητας

Εξέλιξη του προγράμματος

- Προβολή με την παλιά μηχανή.
- Προβολή της πρώτης ταινίας και της πρώτης κωμωδίας.
- Ανάγνωση αποσπάσματος από το βιβλίο του I. Βερν και προβολή αντίστοιχης σκηνής από την πρώτη ταινία επιστημονικής φαντασίας (Μελιές).
- Ανάγνωση αποσπασμάτων και προβολές αντίστοιχων ή σχετικών σκηνών (βωβός κινηματογράφος, ομιλών, έγχρωμος, σύγχρονος)
- Κουϊζ
- Δημιουργία αφίσας/προγράμματος/φιλιμάκι (ανάλογα με τον χρόνο, τα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις των παιδιών)

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΙΩΠΗ

Ομάδα 40 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής Θεοδωρής Οικονόμου, Συνθέτης, Royal College of Music στο Λονδίνο

Ανακαλύπτοντας τα μυστικά της μουσικής.

Τί είναι η μουσική;

Από πού έρχεται και πού πάει;

Τι είναι ο ρυθμός, η μελωδία, η αρμονία;

Ποιος είναι ο αγαπημένος σου ήχος;

Το πιο αγαπημένο σου όργανο;

Έχετε δει ή ακούσει ποτέ μία ορχήστρα να παίζει;

Τι είναι η ορχήστρα;

Μα τί κάνει επιτέλους ο μαέστρος;

Υπάρχει καλή και κακή μουσική;

Μπορείς να μου τραγουδήσεις το αγαπημένο σου τραγούδι;

Θες να το ακούσουμε όλοι μαζί;

Πόσοι έχουν πάει σε μία τζαζ συναυλία;

Ο ροζ πάνθηρας τι όργανο παίζει;

Τι όργανο είναι αυτό;

Έγχορδο;

Πνευστό;

Κρουστό;

Πάμε να δούμε μία συναυλία στο ..... Παρίσι;

Η μουσική της Αφρικής είναι ίδια με όλες τις άλλες;

Της Αργεντινής;

Ποια είναι τα παραδοσιακά όργανα της Ελλάδας και πώς ηχούν;

Μπορούμε με την φωνή μας να συνθέσουμε ένα μουσικό μοτίβο;

Έχετε όρεξη να χορέψουμε;

Εξέλιξη του προγράμματος

- Ξεκινάμε από τη σιωπή. Πώς ο ήχος σπάει τη σιωπή. Παράγουμε ήχους οικείους.

- Διαδραστικό «Πινγκ-Πόνγκ» ερωτήσεων και απαντήσεων σε σχέση με τη μουσική, τον ήχο με οπτικοακουστικά παραδείγματα.
- Εισαγωγή στην έννοια του ρυθμού και της μελωδίας μέσω ζωντανών δράσεων. (φωνητικών και κινησιολογικών).
- Ταξιδεύουμε στις μουσικές του κόσμου, ακούγοντας και βλέποντας αποσπάσματα από συναυλίες διαφόρων ειδών μουσικής και σχολιασμός και παρατήρηση των ιδιαιτεροτήτων κάθε μουσικού τρόπου.
- Εκφραζόμαστε ελεύθερα τραγουδώντας και χορεύοντας τις αγαπημένες μας μουσικές – τραγούδια σε ένα παιχνίδι επικοινωνίας.

Σκοπός του προγράμματος: Η μουσική αποτελεί ίσως τη μοναδική άυλη ευτυχία και για τους περισσότερους από εμάς είναι μία πολύτιμη συντροφιά. Σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε κατ' αρχάς καλούς και έξυπνους ακροατές καθώς και να δώσουμε μία άλλη διάσταση σε σχέση με το τί είναι μουσική. Ανακαλύπτουμε νέα μουσικά είδη, μαθαίνουμε να ακούμε, να παρατηρούμε, διευρύνουμε τη φαντασία μας και τέλος στόχος μας είναι να λειτουργήσει αυτή η συνάντηση ως έναυσμα στον κάθε ένα από τους συμμετέχοντες για να αφηθεί στην γοητεία και τη συγκίνηση του κόσμου της μουσικής τέχνης.

M M E

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΑΘΛΗΤΗ ΠΡΟΤΥΠΟ

Ομάδα 40 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ζέτα Θεοδωρακοπούλου, Δημοσιογράφος

Με γνώμονα τη σύγχρονη δυνατότητα προσέγγισης και επικοινωνίας με σημαντικές προσωπικότητες του αθλητισμού, «παιδιά-δημοσιογράφοι» χρησιμοποιούν τον γραπτό και προφορικό λόγο για να γνωρίσουν και να αναδείξουν την προσωπικότητα των ινδαλμάτων τους. Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει όλα τα στάδια του δημοφιλέστερου δημοσιογραφικού εγχειρήματος (συνέντευξη), καλλιεργώντας τόσο τους τομείς μελέτης-προεργασίας, όσο και τη δύναμη-δυναμική του γραπτού και προφορικού λόγου, προσαρμοσμένα στη δημοφιλή λογική «Ερώτηση-Απάντηση». Αναπτύσσονται οι δεξιότητες της σωστής γραφής και αποτύπωσης, αλλά και της live ή και video-συνέντευξης προβολής και δημοσιοποίησης σε κοινό του "Who is who" λαμπρών αθλητών και αθλητριών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δύο ενότητες:

Εξέλιξη του προγράμματος-Συνέντευξη στον Γραπτό Τύπο:

- Συζητείται η επιλογή και εξεύρεση του συνεντευξιαζόμενου
- Προτείνονται μέθοδοι προσέγγισης και εξασφάλισης της συναίνεσης του αθλητή/τριας
- Αναλύεται η προεργασία και έρευνα για τις «σωστές ερωτήσεις»
- Αποκαλύπτονται τα «μυστικά» της ροής μιας συνέντευξης
- Καταλήγουμε στην τελική καταγραφή της
- Καλεσμένος αθλητής/τρια «υποβάλλεται» στη διαδικασία της συνέντευξης.

Εξέλιξη του προγράμματος-Συνέντευξη στον Ηλεκτρονικό Τύπο

- Συζητείται η επιλογή και εξεύρεση του συνεντευξιαζόμενου

- Προτείνονται μέθοδοι προσέγγισης και εξασφάλισης συναίνεσης του αθλητή/τριας
- Με επιπλέον γνώμονα το οπτικό Master υλικό αναλύεται η προεργασία και έρευνα για τις «σωστές ερωτήσεις»
- Δίνεται έμφαση στην οπτική απεικόνιση κατά τη διάρκεια της συνέντευξης
- Τονίζονται τα στοιχεία του «μοντάζ» που θα την εξωραΐσουν
- Καλεσμένος αθλητής/τρια «υποβάλλεται» στη διαδικασία της συνέντευξης.

Στόχοι του προγράμματος

Μέσα από προσφιλή ερεθίσματα-τη γνωριμία με τους πρωταγωνιστές του αθλητισμού-οι μαθητές μαθαίνουν να:

- ✓ Χειρίζονται γραπτό και προφορικό λόγο στην εύληπτη διαδικασία της συνέντευξης
- ✓ Αναπτύσσουν επικοινωνιακά στοιχεία και προσεγγίσεις
- ✓ Ερευνούν σε βάθος χαρακτήρες και ιδιότητες
- ✓ Αντιλαμβάνονται δυνατότητες αποκλειστικών αποκαλύψεων
- ✓ Κρίνονται εκ του αποτελέσματος από συμμαθητές «αναγνώστες και θεατές».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΑΞΗΣ - ΦΙΛΙΚΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

Πώς προστατεύουμε τις φιλίες και τα δικαιώματά μας στην τάξη μας!

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητής: Γιώργος Μόσχος, Νομικός, Εμπειρογνώμονας δικαιωμάτων του παιδιού, Συνήγορος του Παιδιού (Ιούλιος 2003 - Ιανουάριος 2018)

Ύστερα από μια σύντομη εισαγωγή στα δικαιώματα και στις σχέσεις φιλίας, παρουσιάζεται η ιστορία μιας παρέας συμμαθητών, στην οποία υπάρχουν διαφωνίες, παρεξηγήσεις και κοροϊδίες και περιγράφεται ένα ενδεικτικό περιστατικό. Στη συνέχεια οι ρόλοι της ιστορίας γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας και ανάλυσης σε μικρές ομάδες και ακολουθεί συζήτηση με

τη μορφή συμβουλίου τάξης για τη διαχείριση του περιστατικού. Η συνάντηση ολοκληρώνεται με συζήτηση για το εάν η τάξη μπορεί να υιοθετήσει την πρακτική των συμβουλίων και των «φιλικών παρατηρητών», δηλαδή μαθητών που αναλαμβάνουν να παρατηρούν και να υποστηρίζουν την τήρηση όσων έχουν συμφωνηθεί στο συμβούλιο τάξης.

Μεθοδολογία: Χρησιμοποιείται συμμετοχική, παραστατική και ομαδοσυνεργατική μεθοδολογία, αξιοποιούνται παιχνίδια ομάδας, δραματοποίηση, τεχνικές θεάτρου φόρουμ και δίνονται πληροφορίες με ευέλικτα και φιλικά προς τα παιδιά εργαλεία.

Εξέλιξη του προγράμματος: Σπάσιμο πάγου με κινητικά παιχνίδια. Εισαγωγή στην έννοια της φιλίας. Σύντομη αναφορά στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στην έννοια των δικαιωμάτων, των ορίων και των τρόπων επίλυσης των συγκρούσεων. Παρουσιάζεται η ιστορία μιας παρέας συμμαθητών, όπου αναπτύσσονται διαφωνίες, παρεξηγήσεις και κοροϊδίες. Τα παιδιά χωρίζονται σε 6 μικρές ομάδες και, με κατάλληλες οδηγίες, κάθε ομάδα επεξεργάζεται ένα ρόλο. Ύστερα ένας εκπρόσωπος κάθε ομάδας

παρουσιάζει την οπτική του ρόλου αυτού, τα δικαιώματά του, όπως τα καταλαβαίνει, και το πως ένοιωσε στην ιστορία. Επιχειρείται διάλογος ανάμεσα σε ρόλους. Στη συνέχεια, δύο παιδιά αναλαμβάνουν να συντονίσουν ένα «εικονικό συμβούλιο» της τάξης, στο οποίο συζητείται το περιστατικό. Τέλος, προβληματιζόμαστε για το πώς είναι καλό να λειτουργεί η τάξη σε αντίστοιχες περιπτώσεις, και αν μπορούν τα παιδιά να αναλαμβάνουν ρόλους ως φιλικό παρατηρητές, για να είναι σεβαστά τα δικαιώματα όλων και να αποφεύγονται παρεξηγήσεις, συγκρούσεις, κοροϊδίες και πικρίες. Η συνάντηση ολοκληρώνεται με συζήτηση για το αν η τάξη μας μπορεί στα αλήθεια να υιοθετήσει την πρακτική των συμβουλίων και των φιλικών παρατηρητών.

Στόχος του προγράμματος είναι να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά την αξία αλλά και τα όρια της άσκησης των δικαιωμάτων τους, συνδέοντας τη θεωρία και τη νομοθεσία των δικαιωμάτων με την καθημερινότητά τους και τις δυναμικές που αναπτύσσονται μεταξύ τους, στις παρέες και στις σχέσεις φιλίας. Σημαντικό επίσης στοιχείο είναι η αναγνώριση των δικαιωμάτων και της θέσης των άλλων, όπως και ο ειρηνικός διάλογος προκειμένου να βρεθούν λύσεις όταν υπάρχουν συγκρούσεις, διαφορές ή άλλες ενέργειες που αναστατώνουν και ενοχλούν. Επιδιώκεται επίσης να δοθεί έμφαση στη σημασία των συλλογικών διεργασιών σε επίπεδο ομάδας (συνέλευση / συμβούλιο / συζήτηση τάξης) για την καλύτερη συμφωνία και τήρηση της προστασίας των δικαιωμάτων των μελών, όπως και για την ενεργοποίηση των παιδιών εκτός τάξης για την τήρηση των συμφωνημένων αρχών και κανόνων, μέσω της αποστολής των «φιλικών παρατηρητών».

Ο ΕΑΥΤΟΣ ΩΣ ΑΝΤΙ-ΗΡΩΑΣ

Μια «εναλλακτική αφήγηση» για τη σχέση με τον εαυτό και τους άλλους

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Γεωργία Δαμοπούλου, Εικαστικός, Παιδαγωγός, ΜΑ

Συνεργασία στον σχεδιασμό: Αμαλία Ατσαλάκη, Δρ. Κλινικής Ψυχολογίας-Ψυχοθεραπεύτρια μέσω τέχνης, Επιστημονική συνεργάτιδα Τμ. Ψυχολογίας Παντείου Πανεπιστημίου & Τμ. Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού ΟΚΑΝΑ

Η εικόνα του εαυτού, η οποία διαμορφώνεται στην παιδική ηλικία και αποκτά πιο μόνιμα και σταθερά γνωρίσματα με το τέλος της εφηβείας, που αποτελεί και μια περίοδο «δεύτερης ευκαιρίας» για τη διαπραγματεύσή της, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο τόσο για τους προσωπικούς στόχους που θέτει ένας άνθρωπος όσο και για τη σχέση του με τους άλλους. Μια εικόνα εαυτού που εμπεριέχει τόσο θεωρούμενα ως «θετικά» όσο και ως «αρνητικά» χαρακτηριστικά αποτελεί την πλέον στέρεα βάση για την αποδοχή του άλλου και την αρμονική συνύπαρξη, κατ' αρχάς μέσα στη σχολική τάξη αλλά και αργότερα στην κοινωνική ζωή.

Μεθοδολογία: Θα αξιοποιήσουμε την τεχνική της κατασκευής και χρήσης κούκλας με πολύ απλό τρόπο, προκειμένου κάθε μαθητής να φτιάξει μια φιγούρα που να αναπαριστά σε υπερβολικό βαθμό στοιχεία τα οποία δυνητικά αποτελούν δύσκολα ή ευάλωτα χαρακτηριστικά της εικόνας εαυτού. Στη συνέχεια, σε ομάδες των 4-5 παιδιών, θα δραματοποιήσουν αυτοσχέδιες ιστορίες, όπου ο κάθε αντι-ήρωας μέσα από την «ιδιαιτερότητα» του θα φανεί χρήσιμος για την ομάδα του.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να εξοικειωθούν οι μαθητές με την έννοια της διαφορετικότητας μέσα από μια «διαφορετική» οπτική, αυτήν της μοναδικότητας του καθενός που συνιστά κοινό στοιχείο τελικά για όλα τα μέλη μιας ομάδας.
- ✓ Να προσεγγιστούν δύσκολες θεματικές, όπως αυτές της περιθωριοποίησης, του αποκλεισμού, της βίας προς τον αδύναμο ή αυτόν που γίνεται αντιληπτός ως «ξένος» σε σχέση με την ομάδα μέσα από μια οπτική που εμπεριέχει το χιούμορ, τον αυθορμητισμό και την αμεσότητα.

ΤΑ ΜΑΞΙΛΑΡΙΑ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΜΟΥ

Ομάδα 30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90’

Εισηγήτρια: Γεωργία Δαμοπούλου, Εικαστικός, Παιδαγωγός, ΜΑ

Συνεργασία στον σχεδιασμό: Αμαλία Ατσαλάκη, Δρ. Κλινικής Ψυχολογίας-Ψυχοθεραπεύτρια μέσω τέχνης, Επιστημονική συνεργάτιδα Τμ. Ψυχολογίας Παντείου Πανεπιστημίου & Τμ. Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού ΟΚΑΝΑ

Η παιδική και η εφηβική ηλικία είναι οι περίοδοι της ζωής του ανθρώπου όπου το παρελθόν και οι αναμνήσεις καταλαμβάνουν συγκριτικά λιγότερο «χώρο» σε σχέση με το μέλλον και τα όνειρα. Αυτό όμως το μέλλον γίνεται συχνά πηγή άγχους, όσο και ελπίδων.

Μεθοδολογία: Οι μαθητές θα κατασκευάσουν με πολύ απλό τρόπο μαξιλάρια. Μετά από ομαδική συζήτηση με την εισηγήτρια για το ενύπνιο όνειρο και την ονειροπόληση, θα απεικονίσουν στη μια όψη του μαξιλαριού τους τα όνειρα που θα ήθελαν να κάνουν πραγματικότητα και στην άλλη τους εφιάλτες και τους φόβους που θα ήθελαν να ξεορκίσουν. Στη συνέχεια, θα μοιραστούν σε μικρές ομάδες την εμπειρία τους είτε με λόγια είτε με μικρές ιστορίες που θα δραματοποιήσουν επιτόπου. Στο τέλος, κάθε παιδί θα φύγει με το δικό του μαξιλάρι.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να αξιοποιηθεί η εικαστική έκφραση προκειμένου να δοθεί «απτή μορφή» τόσο στις προσδοκίες όσο και στις ανησυχίες των παιδιών
- ✓ Να αποτελέσει η δραστηριότητα της κατασκευής του μαξιλαριού μια «ασφαλή βάση» για τη λεκτική έκφραση του πώς τα παιδιά οραματίζονται το μέλλον τους αλλά και των όσων τα κάνουν να αγωνιούν και να τρομάζουν, μέσα από συζήτηση αλλά και μέσα από την επινόηση φανταστικών ιστοριών. Για περαιτέρω επεξεργασία των θεματικών αυτών στη σχολική τάξη θα δοθούν στους εκπαιδευτικούς βιβλιογραφικές προτάσεις συνέχισης της διαδικασίας με τα παιδιά.

Υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων: Καλή Κυπαρίσση

Υπεύθυνη συντονισμού προγραμμάτων: Ιωάννα Ρωμηού

Τηλ. επικοινωνίας: 216 900 3700, 216 900 3722

Ηλεκτρονική διεύθυνση: education@laskaridisfoundation.org

Ιστοσελίδα: www.laskaridisfoundation.org